A°. 1827. N°. 136.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 15 November.

FRANKFORT, den 8. November.

H. M. de Koningin van Saxen is den 7. dezer te Leipzig overleden.

— Berigten uit Konstantinopel, van den 20. October, door buitengewone gelegenheid ontvangen, melden, dat er over het algemeen alles nog bij het oude blijft, ofschoon er geruchten van meerdere inschikkelijkheid der Porte loopen, die echter slechts op de veranderde taal van den Oostenrijkschen internuncius schijnen te berusten. Laatstgemelde heeft verscheidene conferentiën met den reis-effendi gehad. Men verhaalt, dat deze zich zeer verwonderd heeft getoond, dat Oostenrijk zich aan de tusschentredende mogendheden aansloot, en houdt het voor waarschijnlijk, dat deze verandering veel invloed op de eindelijke besluiten van den divan zal hebben. Zoo veel is zeker, dat de Porte van den gesloten wapenstilstand met *Ibrahim*-pacha en de herhaalde terugdrijving van zijne vloot naar Navarino niets heeft gezegd en ook ten gevolge daarvan geene meer vijandelijke houding heeft aangenomen. Dit versterkt de meening dergenen die gelooven, dat de zaak van Griekenland nog met de Porte zal kunnen geschikt worden.

Den 2. November heeft men te Triest berigt ontvangen van de vernieling der Turksch-Egijptische vloot te Navarino.

ZWITSERLAND, den 6. November.

Verscheidene aanzienlijke familien uit Griekenland, welke, toen de opstand uitbrak, naar Duitschland en Zwitserland de wijk hebben genomen, zijn voornemens in het aanstaande voorjaar naar hun vaderland terug te keeren. Zij hopen, dat alsdan het lot van hun vaderland gelukkig zal beslist zijn. De geruststellende verzekeringen, welke de graaf *Capo d'Istrias* hun gegeven heeft, hebben niet weinig bijgedragen om hunne hoop te versterken.

PARYS, den 10. November.

In een der dagbladen leest men het volgende:

« De vernieling der Turksch-Egijptische vloot door de verbondene eskaders moet zulke gewigtige resultaten hebben, dat de meest doorzigtigen er moeijelijk al de gevolgen van zouden kunnen berekenen. Zou het echter gewaagd zijn te voorspellen, dat er onvermijdelijk een wezenlijke oorlog tegen Turkije uit voortvloeijen moet en de vernietiging van de barbaarsche regering, welke zich aldaar gevestigd heeft? »

« De Europische regeringen hebben kostbare gezantschappen te Konstantinopel en daarenboven nog zaakgelasten en consuls in andere deelen van Turkije; dagelijks zijn zij aan allerlei beleediging en hoon blootgesteld; als de ambassadeurs naar de paleizen van den Sultan of van de Turksche ministers gaan, verzuimt men nimmer de hoofden van christenen voor hen ten toon te stellen; steeds dreigt hun hetzelfde lot als dat der slagtoffers die zij aanschouwen moeten, en de deuren der Zeven-Torens staan altijd open om hen ter doodstraf voor te bereiden. Sints jaren is het den volken van Europa beschoren, al die gevaren, al die vernederingen te verdragen. Hoe kan het anders zijn? De Turken hebben bij ons niet één agent, niet één zaakgelaste, niet één vertegenwoordiger; hun hoogmoed wast bij onzen ootmoed, bij onze inschikkelijkheid; zij dulden slechts de taal der onderwerping; zij antwoorden slechts met die der hoogheid en bedreiging; hun opperhoofd voert, even als de trotsche *Agamemnon*, den titel van Koning der Koningen. Wij zijn zwak genoeg voor zoo veel aanmatiging te buigen, waarom zou de Porte er van afzien? »

« Sints vier jaren, zijn tien, twintig ambassadeurs elkanderen te Konstantinopel opgevolgd, om over Griekenlands zaak te onderhandelen, dat is, om den Grooten Heer, die ons christen-honden noemt, te smeeken, de slagting van onze broeders in het Oosten wel te willen staken. Van onheugelijke tijden worden onze koopvaarders door barbarijsche kapers genomen, worden onze burgers, ondanks de schatting waaraan wij laag genoeg zijn ons te onderwerpen, als slaven naar Tunis, Algiers, Marokko gesleept. Tot heden hebben wij ons tot vergeefsche en bloohartige vertoogen bepaald; zij hebben de wreedheden der eeuwige vijanden van den christen naam slechts doen toenemen: dit moest wel zoo.

« De tijd om zoo veel hoon te wreken, om aan zoo veel rampen een einde te maken, schijnt eindelijk daar. De luistervolle en christelijke overwinning te Navarino zal, dit moet men hopen, slechts de voorloopster van nog gewigtiger gebeurtenissen zijn, waardoor de mogendheden in opzigt tot de barbaren van Afrika en Azie vrij zullen worden.

« Dan, om die groote uitkomst te verwerven, moet men zich zelve gelijk blijven, en geene onderhandelingen meer beginnen, als men eens het kanon te baat heeft genomen, waarlijk het eenigst middel dat goed is tegen de aanmatiging der Turken.

« Het eerste gevolg der zegepraal van Navarino is de verlossing der heldhaftige Hellenen; de magt, welke het overblijfsel van die christennatie zou verpletteren, is vergruisd; aan *Ibrahim* blijft, daar hij niet ontvlugten kan, slechts eene kapitulatie over, welke hij misschien reeds verzocht heeft, en waarvan men dan, naar magt en regt, hem de voorwaarden kan voorschrijven. Wat Griekenland betreft, men kan hetzelve beschouwen als voor altijd van het Ottomannische juk bevrijd: Griekenlands verlossing is onherroepelijk te Navarino bepaald.

« Hoe zal het te Konstantinopel gaan? De tijdingen van Navarino moeten wel een donderslag geweest zijn voor den divan, inzonderheid echter voor den Grooten Heer; en moet men niet vreezen, dat hij in de eerste oogenblikken aan zijne wraakzucht en wreedheid geene palen heeft gezet? Er waren, zegt men, voorzorgen genomen ten behoeve der Europeanen, die zich in de hoofdstad van het Ottomannische rijk bevinden; maar, welke voorzorgen zijn bestand, tegen de woede van eenen despoot, die met éénen wenk de hoofden bij honderden doet vallen! Heeft hij het wijders ook wel in de magt, zijne slaven tegen te houden? Neen! want, anders zou hij aan den eisch der mogendheden voldaan hebben, daar hij ze niet weerstaan kan; hij heeft niet toegegeven, omdat hem het lot dreigde van zijne voorgangers, die, de dweepzucht der Turken hebben zoeken te beteugelen. Geve de Hemel, dat de Europeanen van Pera de slagting ontkomen zijn, welke men voorzien moet.

« Aangaande de staatkundige gevolgen der overwinning van de vereenigde vloten, die zullen groot zijn en zich spoedig ontwikkelen; laten wij ze afwachten. »

— De *Moniteur* is het hiermede niet eens. « Denk niet, zegt hij, dat de vruchten der zegepraal alleen voor den overwinnaar zullen wezen; zij zal den overwonnelingen zelfs voordeelig zijn; zij zal voordeelig zijn voor dat *oude Ottomannische rijk, waarvan het behoud nog noodig is voor het staatkundig evenwigt van Europa.* Door de overtuiging van zijne zwakheid ontrukt aan droombeelden van dwingelandij en wraak, zal het beter zijnen waren toestand beseffen en de daaruit voortvloeijende pligten. De overwinning is niet minder voordeelig voor den grooten vasal der Porte, die op eenen nog wilden stam de vruchten der beschaving heeft weten in te enten (den Onder-Koning van Egypte) en die met open oogen in den afgrond rende. Voortaan van zijnen opperleenheer los, zal hij den bezwarenden strijd verlaten, waartoe hij door zijne zucht naar verbeteringen en den eerbied voor het gegeven woord gebragt was. Zoo wordt hij geheel teruggeven aan de behoeften en het geluk van het rijke Egijpte, dat hem zijne herrijzing te danken heeft en hem zijne opofferingen met woeker zal vergoeden.

« Geene heillooze voorspellingen zullen ons die zegepraal bederven. De Porte weet wel, hoe duur een enkel haar van het hoofd eens ambassadeurs zou te staan komen; de divan is niet doof genoeg, om in de verte het gehinnik der Russische paarden niet te hooren, die den strijd verlangen; hij is niet blind genoeg om de christen schepen niet te zien, die den ingang van den Bosphorus belegeren. Schoon onkundig, heeft hij nog dat instinct, hetwelk de wetenschap is van bekrompen menschen. Hij weet wat het gevolg der blokade van de Dardanellen voor de hoofdstad zou wezen; hij weet, even goed als wij, waartoe de honger eene volksmenigte kan brengen, welker dierbaarste gewoonten reeds aangerand zijn.

« De verdere gevolgen van den dag van den 20. October zijn in handen van de zegepralende, dat is van de Europische mogendheden; want zij hebben voor geheel Europa overwonnen. Dat alle militaire wapening den Griekschen eilanden, zoo wel als den bewoners der kusten van Barbarije verboden worde; dat iedere stellige overtreding van dit verbod voor zeerooverij gehouden, en als zoodanig aan het gerigt van Europa overgeleverd worde. En dit zal gebeuren; want het is regtvaardig en gemakkelijk. » — Zoo spreekt het ministeriele blad.

Van den 11. November.

In een brief, geschreven voor Navarino, den 22. October, leest men het volgende: — De Turksch-Egijptische vloot bestaat niet meer; weinige uren zijn voldoende geweest om haar te vernielen. Men moet er bij tegenwoordig zijn geweest, om zich een denkbeeld te maken van het tooneel, dat de wrakken van de Turksche vloot opleverde, nadat het vuur een einde had genomen; nooit had een zeeslag eene volledigere vernieling ten gevolge; men begroot het verlies der Turken op meer dan 3000 man; zij vochten met meer woede dan behendigheid. Merkwaardig is het, dat geen der schepen van de drie mogendheden verloren is gegaan, schoon verscheidene zeer door het vijandelijke geschut geteisterd zijn. — Het is onmogelijk de geestdrift te beschrijven, welke die goede uitslag verwekt heeft. Ieder huldigt de luistervolle dapperheid van den admiraal *de Rigny* en der officieren van zijn eskader. De edelste naijver had plaats tusschen de schepen der drie bevriende mogenheden; ieder beijverde zich om strijd den bondgenoot die in gevaar was te hulp te komen; in dit opzigt hebben de Franschen, Engelschen en Russen wederkeerig gelijk regt op elkanders erkentelijkheid verworven: de geschiedenis levert geen voorbeeld op van zulk eene opregte zamenwerking van eskaders van verschillende natien. — Onder de gekwetsten bevindt zich de zoon van den admiraal *de Rigny*.

— Den 28. October kan eerst de tijding van den zeeslag te Konstantinopel zijn aangekomen. De Europische ambassadeurs zullen ze over zee

eer ontvangen, dan de Porte door de tartaren van *Ibrahim*-pacha. Niet vóór den 18. dezer maand zal men kunnen weten welke de gevolgen geweest zijn.

— Men roemt in particuliere tijdingen de eendragt, welke bij den zeeslag van den 20. tusschen de Engelsche, Fransche en Russische eskaders heeft geheerscht, zoo wel als de geestdrift en hulpvaardigheid, waarmede ieder was bezield. Het getal Turksch-Egiptische schepen, die te Navarino vernield zijn, bedraagt 214, te weten: 126 transportschepen, 4 linieschepen, 4 fregatten van 60 stukken, 14 van 40 stukken, 29 korvetten, 37 branders. Bij de Turken te Navarino bevonden zich ook Oostenrijksche schepen, die hetzelfde lot ondergaan hebben.

— Men heeft niet zonder bevreemding vernomen, dat de Oostenrijksche admiraal *Dandolo* onlangs te Spezzia de stad en de Grieksche schepen hevig beschoten heeft, om vier Oostenrijksche schepen, die prijs gemaakt waren, terug te bekomen, te welken einde men hem tot de Grieksche regering had verwezen.

— De Courant van Lissabon deelt het volgende officiele berigt mede: „De regering ontvangt van alle kanten de gunstigste tijdingen. De ambassadeur van Z. Br. M. te Lissabon heeft, op last van zijn hof, ter kennis van H. K. H. de infante-regentes gebragt de stellige verzekering van de gunstige gezindheid van Z. K. H. den infant don *Miguel*. Z. H. aanvaardt de regering van Portugal op de voorwaarden, welke zijn doorluchtige broeder heeft voorgeschreven, en zal het koningrijk komen besturen met het vaste besluit om de instellingen van Z. M. don *Pedro* te handhaven, waartoe Z. H. zich plegtig bij eede verbonden heeft. Alle berigten, welke de regering uit Weenen ontvangt, stemmen daarmede overeen. Binnen kort zullen waarschijnlijk de gezindheden van Z. H. bij eene proclamatie bekend gemaakt worden."

LUIK, den 13. November.

De *Courrier de la Meuse*, geeft verslag van een werk, ten titel voerende: *Beschouwing van eenen Nederlander van het concordaat van 1827*, en haalt daarbij verscheidene gezegden van *Napoleon* aan, die door hunne beslistheid en eigendommelijkheid zeer goed het karakter schetsen des mans, van wien dezelve zijn. Het geldt de vraag: of men bij de benoeming van bisschoppen al dan niet het gezag van Rome moet inroepen. De Nederlandsche schrijver haalt, om dit toestemmend te beantwoorden, het gevoelen aan van den kerkelijken raad, dien de Keizer had benoemd, en voegt er verder bij:

„Dat, indien de getuigenis dezer bisschoppen niet genoegzaam is voor onze wijzen, zij ook het gevoelen behooren te weten van eenen staats- en krijgsman, van een lid van het instituut, van eenen wij[s]geeren bewijsredenaar voor de godgeleerden, in een woord, van *Napoleon* zelf, die in eene door hem opgegevene nota verklaarde, dat hij met het gevoelen van den kerkelijken raad instemde, met dit onderscheid, dat, terwijl deze niet durfde beslissen, of eene nationale kerkvergadering de ... [illegible] ... bij *Napoleon*, dezen knoop doorhakte ... van het gezag der kerkvergadering."

„Laat dan, Mijn Heeren, zegt hij tot zijne tegenstanders, uwe concilien van de Nederlandsche Katholijke kerk spoedig vergaderen: strooit uwe losse geschriften in de zaal der zitting rond; laat al uwe welsprekendheid werken, al uwe kennis van concilien en kerkelijke wetten. Ontsteekt bij deze vaderen uwen haat tegen concordaten, uwe liefde voor de kerkelijke tucht der middeleeuwen. Brengt zegepralend aan het gouvernement een besluit van het concilie, waarbij de verkiezing door kapittels wordt hersteld, zoo als dezelve destijds bestond, maar met geheele vernietiging van het vroeger gebruik, om in moeijelijke gevallen toevlugt tot Rome te nemen, en rekent er dan op, dat de katholijke kerk, alzoo door uwe zorgen herboren, die bescherming van den Souverein zal genieten, welke onze wetten aan de onderscheiden eerediensten toezegt. Maar indien deze ondankbare kerk niet naar uwe raadgevingen wil luisteren, niet door uwe welsprekendheid wordt bewogen, en met uwe wetenschap spot, dan moet gij u ook getroosten, dat het gouvernement, van zijne zijde, koppig genoeg is, om aan het beginsel van godsdienst-vrijheid getrouw te blijven, hetwelk zijnen roem en sterkte uitmaakt, en hetwelk niet afhankelijk is van den graad van achting, dien men aan uwe redekunst toekent."

'S GRAVENHAGE, den 8. November.

Meermalen hebben wij in onderscheidene dagbladen den lof gelezen, aan den heer *Lusardi* toegezwaaid. Die vermaarde oogmeester bevindt zich thans in deze stad, en wij hebben van de gelegenheid willen gebruik maken, om ons, door eigen oogen, te overtuigen van de meerdere of mindere aanspraak, welke deze geneesheer op het openbaar vertrouwen kan maken. Wij hebben dan Maandag ll., in den *Nieuwen Doelen* alhier, eene kunstbewerking van hem bijgewoond. Aan drie behoeftige vrouwen, van 67, 63 en 33 jaren, met verschillende oogziekten gekweld, werd door hem, in weinige oogenblikken, het gezigt terug gegeven, met eene vaardigheid en eene behendigheid, welke niet dan de vruchten kunnen zijn van goede studien en van langdurige beoefening der kunst. Zijne kunstbewerkingen verwekten dan ook de bewondering der talrijke en aanzienlijke toeschouwers, daarbij tegenwoordig, en onder welke zich vele voorname heelmeesters dezer stad bevonden. De blijdschap, welke de gelukkige lijderessen op het aanschouwen van het daglicht, waarvan zij zoo lang waren beroofd geweest, deden blijken, en op het gezigt van den man, aan wien zij dat geluk te danken hadden, maakte eenen zeer aangenamen indruk op de omstanders, die den bekwamen geneesheer met zijne zoo wel geslaagde verrigtingen geluk wenschten, en allen even zeer voldaan waren over hetgeen zij gezien hadden.

(*Dagblad van 's Gravenhage*).

Den 10. November heeft de heer *Lusardi*, in den Nieuwen Doelen in 's Gravenhage, eene nieuwe proeve van zijne bekwaamheid in het ligten van den kataract gegeven, zoo door depressie als extirpatie van denzelven, aan twee behoeftige vrouwen dier stad. Ook heeft hij met het beste gevolg aan een kind van omtrent vier jaren, dat blind was geboren, eene artificiele pupil gemaakt.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 14. November 1650 werd Prins WILLEM HENDRIK III., stadhouder over de meeste gewesten der *Vereenigde Nederlanden* en de derde onder de Koningen van *Engeland* van denzelfden naam, geboren, acht dagen na het overlijden van zijnen vader WILLEM II.

Den 14. dito 17.. overleed de beroemde Nederlandsche dichter PETRUS NIEUWLAND.

Den 14. dito 1824 had er eene groote overstrooming der *Newa*, in *Rusland*, plaats, waardoor alleen in en om *Petersburg* 480 menschen omkwamen. Gedurende den geheelen winter werden de meeste noordelijke landen van *Europa* door stormen en watervloeden geteisterd.

Den 15. dito 1688 landde WILLEM III. stadhouder der *Vereenigde Nederlanden* met zijne vloot te *Torbay*, in *Engeland*, waar zijn leger ontscheept werd en op weg ging naar *Exeter*, waar zich een gedeelte van het leger zijns schoonvaders bij hem voegde: dies de Koning eerst met hem in onderhandeling trad, doch zich welhaast naar *Frankrijk* begaf, waar zijne gemalin zich reeds bevond.

Den 16. dito 1784 werd de verdienstelijke maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*, gesticht.

ARNHEM, den 15. November.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Pasl:

Den 14 Nov.	3 El	2 Palm	5 Duim;	gewassen 5 D.	gevallen	0 D.
Den 15 dito	3 El	2 Palm	5 Duim;	gewassen 0 D.	gevallen	0 D.

Getrouwd te WAGENINGEN, den 10. November 1827.

E. SCHEIDIUS,
Advocaat te *Arnhem*.
en
M. VAN DE GRAAFF.

§ § § BURGEMEESTER en ASSESSOREN des AMBTS *DOETINCHEM* zijn voornemens op Vrijdag den 23. November 1827, des morgens om elf uren, ten huize van *DERK PIERIK*, in *Gaanderen*, aan te besteden:

Het BOUWEN eener SCHOOL voor de Buurtschappen *Gaanderen* en *Oosfeld*.

Op Bestek en Voorwaarden, gedurende acht dagen voor den dag der aanbesteding ten gemelden huize ter lezing liggende.

† † † Op den 27. dezer maand November en volgende dagen, PUBLIEKE VERKOOPING van eene groote partij EIKEN- en BEUKENHOUT, onder hetwelk diverse zware Boomen voor Scheeps- en ander Timmerhout sorteeren; staande in het Bosch genaamd *den Liesner*, een uur van *Stadlohn*, en nabij de vlootbare Rivier *de Berkel*.

De Verkooping geschiedt in het Bosch, en de Conditien kunnen acht dagen voor den verkoopdag, bij den Heer Rentmeester *GANSZ*, te *Ahuis*, alsmede bij de Ondergeteekenden worden ingezien.

Boekhold, den 8. November 1827.

Vorstelijk Salm Salmsche Rentkamer,
KORBACH,
MEYER.

§ § † In eene Kruideniers-Winkel te *Arnhem*, wordt tenspoedigste verlangd een WINKELBEDIENDE, van onbesproken zeden en met goede Getuigschriften voorzien. — Om nadere informatie adressere men zich, met gefrankeerde brieven, onder de letters H. S., bij den Boekdrukker *C. A. THIEME*, te *Arnhem*.

§ † § Te *Arnhem* worden IN HUUR gevraagd een of twee watervrije KELDERS of een PAKHUIS. — Nadere informatien ter Boek- en Courantdrukkerij van *C. A. THIEME*, aldaar.

*** *C. G. SULPKE*, te *Amsterdam*, heeft uitgegeven en alom verzonden:

1. *L. G. BREDIE*, WOORDENBOEK der KERKELYKE GESCHIEDENIS, 2de deel. . . . f 2,80
2. *P. C. HARTMAN*, ZIEKTELEER of ALGEMEENE ZIEKTEKUNDE. In het Nederduitsch overgezet, door *M. J. REYNHOUT*, *Med. Doct.* te *Amsterdam*. Eerste deel, *Algemeene Nosologie*. . . . - 1,90
3. *J. OLIVIER*, *Jz.*, (*voorheen Secretaris te Palembang*) LAND- en ZEETOGTEN in NEERLANDS INDIE en eenige BRITSCHE ETABLISSEMENTEN, gedaan in de jaren 1817 tot 1826, met platen. . . . - 4,90
4. *J. A. TITTMAN*, LEERBOEK der HEELKUNDE, door *A. VAN DER HOUT*, *derde druk*, 3 deelen. . . . - 6,90

*** Bij A. F. H. SMIT, te Rotterdam, ziet heden het licht en is alom verzonden:

I. *W. BILDERDYK*, *de Voet in het Graf*, jongste Gedichten.
II. Vrouwe *K. W. BILDERDYK*, *Gedichten*.
III. *BELLAMY*, *Proeven voor het Verstand, den Smaak en het Hart*, 2 deelen.
IV. *DOHM*, FREDERIK DE TWEEDE *als Mensch en Monarch beschouwd*.
V. *HEEREN*, *Ideën over de Staatkunde*, *onderlinge verkeering en den Handel van de voornaamste Volken der Oudheid*, vertaald en met Aanmerkingen voorzien, door Mr. *G. DORN SEIFFEN*, 5 deelen; het zesde Deel is ter perse en zal dit jaar nog worden uitgegeven.
VI. *N. J. STORM VAN 's GRAVESANDE*, *Latijnsche Poëzij*.
VII. *T. OLIVIER SCHILPEROORT*, *beknopte Schets der Vaderlandsche Geschiedenis*.
VIII. ——— Ébauche de l'Histoire des Pays-Bas.
IX. *A. MAY VAN VOLLENHOVEN*, *Kinderlijke Gebeden*, *Lofzangen en Dichtstukjes*.

*** De TANDMIDDELEN van den, door de Provinciale Geneeskundige Commissie van *Gelderland* geauthoriseerden, Tandmeester, *LEHMAM JOSEPH SON*, worden in Commissie verkocht, bij de Boekverkoopers *J. Az. DOIJER*, te *Arnhem* en *W. G. WANSLEVEN*, te *Zutphen*; bij den kunstdraaijer *STRONK*, te *Nijmegen*, en bij den Kastelein *VERMEER*, in het *hof van Berlijn* te *Zevenaar*.

De Tandmiddelen zijn: Een TANDPOEDER, ter onderhouding en zuivering der tanden, zonder het glazuur te benadeelen, à 50 Ct het Pakje, en een Tand- en Tandvleesch versterkend ELIXER, ter bevestiging van Scorbutieke en losse Tanden, ter verhoeding der aansteking van dezelve, en ter zuivering van het bloedende en sponsieuse Tandvleesch à f 1 —: het kleine, en f 1 - 50 het groote Flesje.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.